

KERUEN

M.O. ÁÝEZOV
ATYNDAGY ÁDEBIET
JÁNE ÓNER
INSTITYTYNYŇ

HABARSHYSY

M.O. AUEZOV INSTITUTE
OF LITERATURE AND ART

HERALD

ИНСТИТУТ ЛИТЕРАТУРЫ
И ИСКУССТВА ИМЕНИ
М.О.АУЭЗОВА

ВЕСТНИК

№3, 76-ТОМ

2022

ISSN 2078-8134

**М.О.ӘУЕЗОВ АТЫНДАҒЫ
ӘДЕБИЕТ ЖӘНЕ ӨНЕР ИНСТИТУТЫ**

КЕРУЕН

ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

2005 жылы құрылған

**№3, 76-том
2022**

ISSN 2078-8134

ИНСТИТУТ ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА
ИМ. М.О.АУЭЗОВА

КЕРУЕН

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ

основан в 2005 году

№3, том 76
2022

ISSN 2078-8134

**M.O.AUEZOV INSTITUTE OF
LITERATURE AND ART**

KERUEN

SCIENTIFIC JOURNAL

founded in 2005

№3, 76 vol
2022

Ғылыми журнал

Ғылыми журнал 2005
жылдан бері шығады.

Құрылтайшысы және
баспагері:

М.О. Әуезов атындағы Әдебиет
және өнер институты

Редакция мен баспагер
мекен жайы:

Заңды мекен-жайы: Қазақстан,
Алматы қ. Шевченко к-сі, 28,
050010,

Нақты мекен-жайы: Қазақстан,
Алматы қ. Құрманғазы к-сі, 29,
2-қабат, 050010,

Тел.: +7 (727) 272-74-11,
+7 (727) 300-32-45.

Электрондық пошта:
keruenjournal@mail.ru,
info@litart.kz.

ISSN 2078-8134

Жылына 4 рет жарық көреді.

Журнал 2005 жылғы
24 наурызда Қазақстан
Республикасының Мәдениет,
ақпарат және спорт
министрлігі, Ақпарат және
мұрағат комитетінде тіркелген.
Тіркеу куәлігі: 2005 жылғы 24
наурыздағы №5844-Ж.

«КЕРУЕН»

№3, 76-том, 2022

Бас редактор:

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Ісләмжанұлы,
филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА
корреспондент мүшесі, М.О. Әуезов атындағы
Әдебиет және өнер институтының бас директоры
(Алматы, Қазақстан)

Бас редактордың орынбасарлары:

Ғылыми редактор:

ҚАЛИЕВА Альмира Қайыртайқызы, фило-
логия ғылымдарының кандидаты, М.О. Әуезов
атындағы Әдебиет және өнер институты бас
директорының ғылым жөніндегі орынбасары
(Алматы, Қазақстан)

Жауапты редакторлар:

СҰЛТАН Ертай, PhD, М.О. Әуезов атындағы
Әдебиет және өнер институты бас директорының
орынбасары (Алматы, Қазақстан)

САРСЕНБАЕВА Жансұлу Баденқызы,
магистр, М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және
өнер институтының ғылыми қызметкері
(Алматы, Қазақстан)

Научный журнал

Журнал издается с 2005
года.

Учредитель и издатель:

Институт литературы и
искусства
им. М.О. Ауэзова.

Адрес редакции и издателя:

Юридический адрес:
Казахстан, г. Алматы, ул.
Шевченко 28, 050010,
Фактический адрес: Казахстан,
г. Алматы, ул. Курмангазы 29,
2 этаж. 050010,
Тел.: +7 (727) 272-74-11,
+7 (727) 300-32-45.
Email: keruenjournal@mail.ru,
info@litart.kz.

ISSN 2078-8134

Выходит 4 раза в год

**Журнал зарегистрирован
24 марта 2005 года в
Комитете информации
и архивов Министерства
культуры, информации и
спорта**

Республики Казахстан.

**Свидетельство о регистрации:
24 марта 2005 г. №5844-Ж.**

«КЕРУЕН»

№3, том 76, 2022

Главный редактор:

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанович,
доктор филологических наук, член-корреспон-
дент НАН РК, генеральный директор Института
литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы,
Казахстан)

Заместители главного редактора:

Научный редактор:

КАЛИЕВА Альмира Кайыртаевна, кандидат
филологических наук, заместитель по науке
генерального директора Института литературы
и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан).

Ответственный редакторы:

СУЛТАН Ертай, PhD, заместитель генераль-
ного директора Института литературы и
искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан).

САРСЕНБАЕВА Жансулу Баденовна, магистр,
научный сотрудник Института литературы и
искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан).

Scientific journal

The journal has been
published
since 2005

Constitutor and publisher:

M.O. Auezov Institute of
Literature and Art

**Address of the editorial and
publishing office:**

28, Shevchenko str., Almaty,
050010, Kazakhstan

Tel.: +7 (727) 272-74-11,

+7 (727) 300-32-45.

E-mail: keruenjournal@mail.ru,
info@litart.kz.

ISSN 2078-8134

Published 4 times a year

**The journal was registered
on March 24, 2005 in the
Committee of Information and
Archives of the Ministry of
Culture, Information and Sports
of the Republic of Kazakhstan.
Registration certificate: March
24, 2005 No. 5844-Zh.**

«KERUEN»

№3, 76 vol, 2022

Editor-in-Chief:

MATYZHANOV Kenzhekhan Islamzhanovich,
Doctor of Philology, Corresponding Member of
the National Academy of Sciences of the Republic
of Kazakhstan, Director General of the Institute of
Literature and Art named after MO Auezov (Almaty,
Kazakhstan)

Deputy Editors-in-Chiefs:

Scientific editor:

KALIEVA Almira Kairtayevna, Candidate of
Philological Sciences, Deputy Director General for
Science of the M.O. Auezov Institute of Literature and
Art (Almaty, Kazakhstan)

Responsible Editors:

SULTAN Yertay, PhD, Deputy Director General
of the M.O. Auezov Institute of Literature and Art
(Almaty, Kazakhstan)

SARSEN BAYEVA Zhansulu Badenovna, Master's
degree, researcher at the M.O. Auezov Institute of
Literature and Art (Almaty, Kazakhstan).

РЕДАКЦИЯЛЫҚ АЛҚА:

БАС РЕДАКТОР:

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Исламжанұлы, филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының бас директоры (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216628445>

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

СҰЛТАН Ермай, PhD, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты бас директорының орынбасары (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216705450>

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫНЫҢ МҮШЕЛЕРІ:

ОМАРОВ Бауыржан Жұмаханұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Қазақстан Республикасы Президентінің кеңесшісі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216859605>

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Мүслімқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Ахмет Байұрсынұлы атындағы Тіл білімі институтының бас ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56195378100>

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Өмірбекқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент-мүшесі, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ филология факультетінің деканы (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203201994>

НЕГИМОВ Серік Нығметоллаұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, Л. Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университеті (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=NEGIMOV&st2=Serik&origin=search&authorlookup>

ТЕМІРБОЛАТ Алуа Берікбайқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы кафедрасының меңгерушісі (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56148996000>

НҰРҒАЛИ Қадша Рүстембековна, филология ғылымдарының докторы, профессор, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университетінің орыс филологиясы кафедрасы меңгерушісі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55915843100>

ОРДА Гүлжахан Жұмабердіқызы, филология ғылымдарының докторы, доцент, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының бас ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192676955>

ҚАЛИЕВА Алмира Қайыртайқызы, филология ғылымдарының кандидаты, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты бас директорының ғылым жөніндегі орынбасары (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57213160949>

АНАНЬЕВА Светлана Викторовна, филология ғылымдарының кандидаты, доцент, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының жетекші ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)

Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=ANANYEVA&st2=Svetlana&origin=search&authorlookup>

ҚЫДЫР Тәрәлі Еділбайұы, филология ғылымдарының кандидаты, доцент, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының жетекші ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216896393>

ШӘРІПОВА Диляра Сафарғалиқызы, өнертану кандидаты, доцент, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының жетекші ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192097133>

ОМАРОВА Ақлима Қайырденқызы, өнертану кандидаты, доцент, Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210747041>

ҚАЗТУҒАНОВА Айнұр Жасанбергенқызы, өнертану кандидаты, доцент, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының жетекші ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210749637>

ТҰРМАҒАМБЕТОВА Бақыт, өнертану кандидаты, Х. Досмұхамедов атындағы Атырау университетінің доценті (Атырау, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212550200>

ЖҮНДІБАЕВА Арай Қанатияқызы, PhD, қауымдастырылған профессор, Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық Білім Академиясының Қазақ тілі, Қазақ әдебиеті, Қазақстан тарихы зертханасының меңгерушісі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55912694100>

ДАУТОВА Гүлназ Рахымқызы, PhD, қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы кафедрасының оқытушысы (Алматы, Қазақстан)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192094749>

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕС:
БАГНО Всеволод Евгеньевич, филология ғылымдарының докторы, профессор, Ресей Ғылым академиясының корреспондент-мүшесі (Санкт-Петербург, Ресей)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55788979100>

КЕНДІРБАЙ Гүлнар Турабекқызы, тарих ғылымдарының докторы, Колумбия университетінің профессоры (Нью-Йорк, АҚШ)
Профиль сілтемесі: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=25226509300>

СНАМОРРО Antonio Chicharro, ғылым докторы, философия және қолжазба факультетінің профессоры (Гранада, Испания) H = 2

КРАСОВСКАЯ Аксиния, филология ғылымдарының докторы, профессор, Бухарест Университеті (Бухарест, Румыния) H = 1

НИКОЛАС Мари, филология ғылымдарының докторы, профессор, Лихай Университеті (Пенсильвания, АҚШ) H = 1

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанович, доктор филологических наук, член-корреспондент НАН РК, генеральный директор Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)
Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216628445>

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

СУЛТАН Ертай, PhD, заместитель генерального директора Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216705450>

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОЙ КОЛЛЕГИИ:

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57213160949>

ОМАРОВ Бауыржан Жумаханович, доктор филологических наук, профессор, академик НАН РК, советник Президента Республики Казахстан (Нур-Султан, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216859605>

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Муслимовна, доктор филологических наук, профессор, академик НАН РК, главный научный сотрудник Института языкознания имени Ахмета Байтурсынова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56195378100>

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Омурбековна, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК, декан филологического факультета КазНУ им. Аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203201994>

НЕГИМОВ Серик Ныгметоллаевич, доктор филологических наук, профессор кафедры казахской литературы Евразийского Национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=NEGIMOV&st2=Serik&origin=search&authorlookup>

ТЕМИРБОЛАТ Алуа Берикбаевна, доктор филологических наук, профессор, заведующая кафедрой казахской литературы и теории литературы КазНУ им. Аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56148996000>

НУРГАЛИ Кадиша Рустембековна, доктор филологических наук, профессор, заведующая кафедрой русской филологии Евразийского Национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55915843100>

ОРДА Гульжанхан Жумабердыевна, доктор филологических наук, доцент, главный научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192676955>

КАЛИЕВА Альмира Кайыртаевна, кандидат филологических наук, заместитель по науке генерального директора Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57213160949>

АНАНЬЕВА Светлана Викторовна, кандидат филологических наук, доцент, ведущий научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=ANANYEVA&st2=Svetlana&origin=search&authorlookup>

КЫДЫР Торали Едилбай, кандидат филологических наук, доцент, ведущий научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216896393>

ШАРИПОВА Дилара Сафаргалиевна, кандидат искусствоведения, доцент, ведущий научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192097133>

ОМАРОВА Акlima Каурденовна, кандидат искусствоведения, доцент Казахской национальной консерватории имени Курмангазы (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210747041>

КАЗТУГАНОВА Айнур Жасанбергеневна, кандидат искусствоведения, доцент, ведущий научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210749637>

ТУРМАГАМБЕТОВА Бахыт Жолдыбаевна, кандидат искусствоведения, музыковед, доцент кафедры музыки и искусства Атырау Университет им. Х.Досмухамедова (Атырау, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212550200>

ЖУНДИБАЕВА Арай Канатиевна, PhD, ассоциированный профессор, заведующий лабораторией казахского языка, казахской литературы, истории Казахстана Национальной академии образования имени И. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55912694100>

ДАУТОВА Гульназ Рахимовна, PhD, преподаватель кафедры казахской литературы и теории литературы (Алматы, Казахстан)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192094749>

МЕЖДУНАРОДНЫЙ РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ:

БАГНО Всеволод Евгеньевич, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент Российской академии наук (Санкт-Петербург, Россия)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55788979100>

КЕНДИРБАЙ Гульнар Турабековна, доктор исторических наук, профессор Колумбийского университета (Нью-Йорк, США)

Ссылка на профиль: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=25226509300>

SHAMORRO Antonio Chicharro, доктор наук, профессор Гранадского университета, заведующий факультета философии и рукописи (Гранада, Испания) N = 2

КРАСОВСКАЯ Аксинья, доктор филологических наук, профессор, Бухарестский университет (Бухарест, Румыния) N = 1

НИКОЛАС Мари, доктор филологических наук, профессор, Университет Лихай (Пенсильвания, США) N = 1

EDITORIAL BOARD

EDITOR-IN-CHIEF:

MATYZZHANOV Kenzhekhan Slyamzhanovich, Doctor of Philology, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, General director of the M.O.Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216628445>

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

SULTAN Yertay, Ph.D., Vice-general director of M.O.Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216705450>

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:

OMAROV Bauyrzhan Zhumakhanovich, Doctor of Philology, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, President's advisor of the Republic of Kazakhstan (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216859605>

BAZARBAYEVA Zeynep Muslimovna, Doctor of Philology, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Chief Researcher of the Akhmet Baitursynov Institute of Linguistics (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56195378100>

ZHOLDASBEKOVA Bayan Omirbekovna, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Dean of the Philological Faculty of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203201994>

NEGIMOV Serik Nygmetollayevich, Doctor of Philology, Professor of the Department of Kazakh Literature of L.Gumilev Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=NEGIMOV&st2=Serik&origin=searchauthorlookup>

TEMIRBOLAT Alua Berikbayevna, Doctor of Philology, Professor, Head of the Department of Kazakh Literature and Literary Theory of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56148996000>

NURGALI Kadisha Rustembekovna, Doctor of Philological Sciences, Professor, Head of the Department of Russian Philology L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55915843100>

ORDA Gulzhakhan Zhumaberdievna, Doctor of Philology, Associate Professor, Chief Researcher of the M. O. Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192676955>

KALIYEVA Almira Kairtayevna, Candidate of Philological Sciences, Deputy Director General for Science of the M.O. Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57213160949>

ANANYEVA Svetlana Viktorovna, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Leading Researcher of the M.O.Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?st1=ANANYEVA&st2=Svetlana&origin=searchauthorlookup>

KYDYR Torali Edilbay, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Chief Researcher of the M. O. Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216896393>

SHARIPOVA Dilyara Safargaliyevna, Candidate of Art History, Associate Professor, Leading Researcher at the M. O. Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192097133>

OMAROVA Aklima Kairdenovna, Candidate of Art History, Associate Professor, Kurmangazy Kazakh National Conservatory (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210747041>

KAZTUGANOVA Ainur Zhasanbergenovna, Candidate of Art History, Associate Professor, Leading Researcher of the M. O. Aueзов Institute of Literature and Art (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210749637>

TURMAGAMBETOVA Bakhyt Zholdybayevna, Candidate of Art History, Senior lecturer at the Department of Music and Art of H.Dosmukhamedov Atyrau University (Atyrau, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212550200>

ZHUNDIBAYEVA Arai Kanapiyevna, PhD, Associate Professor, Head of the Laboratory of the Kazakh language, Kazakh Literature, History of Kazakhstan of the I. Altynsarin National Academy of Education (Nur-Sultan, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55912694100>

DAUTOVA Gulnaz Rakhimovna, PhD, Lecturer, Department of Kazakh Literature and Literary Theory (Almaty, Kazakhstan)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57192094749>

INTERNATIONAL EDITORIAL COUNCIL:

BAGNO Vsevolod, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences (Saint Petersburg, Russia)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55788979100>

KENDIRBAY Gulnar Turabekovna, Doctor of Historical Sciences, Professor of Columbia University (New York, USA)
Profile link: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=25226509300>

CHAMORRO Antonio Chicharro, Doctor of Sciences, Professor of Granada University, Head of the Faculty of Philosophy and Manuscript (Granada, Spain)
H = 2

KRASOVSKAYA Aksinia, Doctor of Philology, Professor, Bucharest University (Bucharest, Romania)
H = 1

NIKOLAS Mary, Doctor of Philology, Professor, Lehigh University (Pennsylvania, USA)
H = 1

МАЗМҰНЫ

Бас редактордың алғы сөзі.....14

Әдебиеттану

<i>Даутұлы Т., Матыжанов К.С.</i> Жаңылтпаштардың құрылымындағы ұйқастың рөлі.....	17
<i>Мәдібаева Қ.Қ.</i> Ахмет Байтұрсынұлының әдебиеттану терминдерін қалыптау ұстанымы.....	26
<i>Кажытай Б.К., Оразбек М.С.</i> Оксюморон – поэтикалық категория.....	37
<i>Әуесбаева П.Т.</i> Ауызша әңгімелердің тақырыптық-идеялық және поэтикалық сипаты.....	48
<i>Нұрдәулетова Б.И., Нұржан А.С.</i> Жерлеу орындарындағы суреттердің сакралды семантикасы (Маңғыстау аймағы мысалында).....	61
<i>Бейсенұлы Ж., Шаймерденова Қ.Қ., Мамаева Г.Б.</i> Мағжан мен Чолпан шығармашылығындағы ортақ сарындар.....	77
<i>Тұяқбаев Ғ.Ә., Тайман С.Т., Уразова А.К.</i> Мұстафа Шоқайдың эпистолярлық мұрасы.....	91
<i>Джумағалиева У.З., Демченко Л.Н., Ананьева С.В.</i> В. Михайловтың «Аспан мен жер арасындағы бір өзі...» роман-эссесі рецептивтік эстетика мән-мәтінінде.....	101
<i>Жанбершиева Ұ.Н., Оралова Г.С.</i> Сыр бойында туған аңыздардың ұлттық сананы жаңғыртудағы маңызы.....	111
<i>Ислямбекова А.К., Оздемир Н.</i> Балалар ойындарының тұлғалық даму үдерісіндегі әсері және ерекшеліктері.....	120
<i>Аубакирова Қ.Қ., Камешева Г.А., Мустафаева А.А.</i> Мәмлүктер кезіндегі әдеби ескерткіштер және «Иршәдул-мулук уәс-салатин» ескерткіші (XIII-XV ғ.).....	128
<i>Хуатбекұлы Е.</i> Балаларға арналған шығармаларда шындықты бейнелеу (Б. Әділ шығармаларының негізінде).....	137
<i>Худайбергенов Н.Д.</i> Ескен Елубаев поэзиясындағы ұлттық құндылықтар жүйесінің көркемдік ерекшеліктері.....	149
<i>Баязитов Б.Б.</i> Қазіргі қазақ поэзиясындағы психологизм.....	161
<i>Набиолла Н.</i> Таласбек Әсемқұловтың «Талтүс» романындағы фольклоризм.....	173
<i>Калижарова Ж.Т.</i> Қазақ әдебиетіндегі эпистолярлық жанрдың тарихы.....	183
<i>Сағатова Ш.Б., Юнисов Е.А.</i> Қазақ мақал-мәтелдеріндегі «ар – ұждан» концептісі.....	194
<i>Сұлтанғалиева Р.Б., Харисова Ж.Ж.</i> Әдеби шығармадағы кездейсоқ оқиғалар әлеміндегі кейіпкерлердің алеаторика мен хэппенинг ерекшеліктеріне сай бейнеленуі.....	205
<i>Карбозов Е.К., Шегебаев А.М., Қыргызбаева А.Д.</i> Қазіргі қазақ әңгімелеріндегі сакральдылық ұғым-түсініктердің көркемдік қызметі.....	216

Мәдениеттану

<i>Жұмаш А.Ы., Әбенова Ә.Е., Күлетова Ұ.А.</i> Сахна тілін оқыту әдістерінің ерекшеліктері.....	232
<i>Шарипова Д.С., Ақсақалова Ж.А.</i> Заманауи Қазақстан кескіндемесіндегі тарихи тақырыптың жаңғыруы.....	241
<i>Исламбаева З.У., Ташимова М.М.</i> Заманауи қазақ театр өнеріндегі рухани жаңғырудың көрінісі.....	249
<i>Еркебай А.С.</i> ХХІ ғасырдағы классикалық қойылымдардың сахна тіліндегі жаңашылдығы.....	262
<i>Алимкулова Ж.К., Кубеков Т.Н.</i> «Құлагер» қойылымындағы актерлердің шеберлік тәсілі және кейіпкер сомдаудың стилі.....	272
<i>Кенджақұлова А. Б., Әлжанов Ғ.М.</i> Қазіргі қазақ станокты графикасындағы фольклорлық мотивтер.....	285
<i>Әден Ж.Ш., Сансызбаева С.К.</i> Билингвизм трансмәдени коммуникация құбылысы ретінде.....	304

СОДЕРЖАНИЕ

Обращение главного редактора.....15

ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ

<i>Даутулы Т., Матыжанов К.С.</i> Роль рифм в структуре скороговорок.....	17
<i>Мадиебаева К.К.</i> Принцип Ахмета Байтурсынова образования литературных терминов.....	26
<i>Кажытай Б.К., Оразбек М.С.</i> Оксюморон – поэтическая категория.....	37
<i>Ауесбаева П.Т.</i> Идеино-тематический и поэтический характер устных рассказов.....	48
<i>Нурдаулетова Б.И., Нуржан А.С.</i> Сакральная семантика изображений в захоронениях (на примере Мангистауской области).....	61
<i>Бейсенулы Ж., Шаймерденова К.К., Мамаева Г.Б.</i> Общие направления в творчестве Магжана и Чолпана.....	77
<i>Тыякбаев Г.А., Тайман С.Т., Уразова А.К.</i> Эпистолярное наследие Мустафы Шокая.....	91
<i>Джумагалиева У.З., Демченко Л.Н., Ананьева С.В.</i> Роман-эссе В. Михайлова «Один меж небом и землей...» в контексте рецептивной эстетики.....	101
<i>Жанбердиева У.Н., Оралова Г.С.</i> Роль мифов рожденных на берегу Сыра в возрождении национального сознания.....	111
<i>Ислямбекова А.К., Оздемир Н.</i> Влияние и особенности детских игр в процессе личностного развития детей.....	120
<i>Аубакирова К.К., Камишева Г.А., Мустафаева А.А.</i> Литературные памятники мамлюкского периода и письменный памятник «Иршадудль-мулук уас-салатин» (XIII-XV вв.).....	128
<i>Хуатбекұлы Е.</i> Изображение действительности в произведениях для детей (По произведениям Б. Адила).....	137
<i>Худайбергенов Н.Д.</i> Художественные особенности системы национальных ценностей в поэзии Ескена Елубаева.....	149
<i>Баязитов Б.Б.</i> Психологизм в современной казахской поэзии.....	161
<i>Набиолла Н.</i> Фольклоризм в романе Таласбека Асемкулова «Талтус».....	173
<i>Калижарова Ж.Т.</i> История эпистолярного жанра в казахской литературе.....	183
<i>Сагатов Ш.Б., Юнисов Е.А.</i> Концепт «совесть» в казахских пословицах.....	194
<i>Султангалиева Р.Б., Харисова Ж.Ж.</i> Отражение персонажей в мире случайных событий в литературном произведении в соответствии с особенностями алеаторики и хэппенинг.....	205
<i>Карбозов Е.К., Шегебаев А.М., Киргизбаева А.Д.</i> Художественная функция концептов сакральности в современных казахских рассказах.....	216

КУЛЬТУРОЛОГИЯ

<i>Жумаши А.Ы., Абеннова А.Е., Кулетова У.А.</i> Особенности методики обучения сценической речи.....	232
<i>Шаринова Д.С., Аксакалова Ж.А.</i> Модернизация исторической темы в живописи современного Казахстана.....	241
<i>Исламбаева З.У., Ташимова М.М.</i> Отражение духовной модернизации современного казахского театрального искусства.....	249
<i>Еркебай А.С.</i> Новизна сценической речи в классических постановках XXI века.....	262
<i>Алимкулова Ж.К., Кубеков Т.Н.</i> Способ работы актеров в постановке «Кулагер» и стиль исполнения персонажа.....	272
<i>Кенжакулова А.Б., Альжанов Г.М.</i> Фольклорные мотивы в современной казахской станковой графике.....	285
<i>Әден Ж.Ш., Сансызбаева С.К.</i> Двужычие как феномен транскультурной коммуникации.....	304

CONTENT

Editor-in-chief's address.....16

LITERARY STUDIES

<i>Dautuly T., Matyzhanov K.S.</i> Phe role of rhymes in the structure of tongue twisters.....	17
<i>Madibayeva K.K.</i> Akhmet Baitursynov's principle of formation of literary terms.....	26
<i>Kazhytay B.K., Orazbek M.S.</i> Oxymoron – poetic category.....	37
<i>Auyesbayeva P.T.</i> Thematic-ideological and poetic character of oral narratives.....	48
<i>Nurdauletova B.I., Nurzhan A.S.</i> Sacred semantics of images in burial places (on the example of Mangystau region).....	61
<i>Beisenuly Zh., Shaimerdenova K.K., Mamayeva G.B.</i> Common trends in creative activities of Magzhana and Cholpon.....	77
<i>Tuyakbayev G.A., Taiman S.T., Urazova A.K.</i> Epistolary legacy of Mustafa Shokay.....	91
<i>Dzhumagalieva U.S., Demchenko L.N., Ananyeva S.V.</i> Roman-essay by V. Mikhailov «One between heaven and earth ...» in the context of receptive aesthetics.....	101
<i>Zhanbershiyeva U.N., Oralova G.S.</i> The significance of the Syr land legends in modernizing the national consciousness.....	111
<i>Islyambekova A.K., Ozdemir N.</i> Influence and features of children`s games in the process of personal development of children.....	120
<i>Aubakirova K.K., Kamisheva G.A., Mustafayeva A.A.</i> Literary monuments in the Mamluk period and the manuscript "Irshadul-muluk uas-salatin" (13-15th centuries).....	128
<i>Khuatbekuly Y.</i> Representation of reality in works for children (Based on the works of B. Adil).....	137
<i>Khudaibergenov N.D.</i> Artistic features of the system of national values in the poetry of Yesken Yelubaev.....	149
<i>Bayazitov B.B.</i> Psychologism in modern kazakh poetry.....	161
<i>Nabiolla N.</i> Folklorism in Talasbek Asemkulov's novel «Taltus».....	173
<i>Kalizharova Zh.T.</i> The history of the epistolary genre in Kazakh literature.....	183
<i>Sagatova Sh.B., Yunissov Y.A.</i> The meaning of the «conscience» concept in Kazakh proverbs.....	194
<i>Sultangaliyeva R.B., Kharisova Zh.Zh.</i> Reflection of characters in the world of random events in a literary work according to the features of aleatorics and happening.....	205
<i>Karbozov Y.K., Shegebayev A.M., Kyrgyzbayeva A.D.</i> The artistic function of the concepts of sacredness in modern Kazakh stories.....	216

CULTURAL STUDIES

<i>Zhumash A.I., Abenova A.E., Kuletova U.A.</i> Features of the medical science of scenic speech training.....	232
<i>Sharipova D.S., Axakalova Zh.A.</i> Modernization of the historical theme in the painting of modern Kazakhstan.....	241
<i>Islambayeva Z.U., Tauumova M.M.</i> A reflection of the spiritual modernization of the modern Kazakh theatrical art.....	249
<i>Yerkebay A.</i> Novelty of stage language in classical plays of XXI century.....	262
<i>Alimkulova Zh.K., Kubekov T.N.</i> The way the actors work in the production of "Kulager" and the style of performance of the character.....	272
<i>Kenjakulova A.B., Alzhanov G.M.</i> Folklore motifs in modern Kazakh easel graphics.....	285
<i>Aden Zh.Sh., Sansyzybayeva S.K.</i> Bilingualism as a phenomenon of transcultural communication.....	304

Құрметті оқырмандар, әріптестер, достар!

Сіз «Керуен» ғылыми журналының кезекті санын ашып отырсыз.

Журнал мақалалары CrossRef дерекқорында тіркеледі және әр автордың мақаласына DOI - электронды құжаттарға сілтеме жасау үшін пайдаланылатын цифрлық объект идентификаторы беріледі. Журнал «Ұлттық ғылыми-техникалық сараптама орталығы» акционерлік қоғамның (NCSTE) Қазақстандық дәйексөздер базасында (KazBC) индекстеледі. Алдағы уақыттарда авторларды Web of Science және Scopus халықаралық дәйексөздер базасына енгізілген басылымдарда қабылданған стандарттарға сәйкес жарияланымдар дайындауға бағдарлай бастаймыз. Бұған дейін аннотация мен кілт сөздердің көлеміне қойылатын талаптар реттелген.

Журналдың редакциялық алқасына қазақстандық және шетелдік жетекші ғалымдар кіреді. Журнал авторлардың жарияланымдарының ақпараттық ашықтығы мен қолжетімділігі саясатын ұстанады; мақалалар журналдың веб-сайтында үш тілде толық мәтінді қол жетімділікпен орналастырылған.

Журналдың мақсаты- гуманитарлық ғылымдар саласындағы жаңа жетістіктердің нәтижесі бойынша ақпарат беру.

Журналдың міндеттері:

Бұрын жарияланбаған және басқа журналда жариялау үшін ұсынылмаған түпнұсқа жоғары сапалы ғылыми мақалаларды қабылдау.

Авторлық құқыққа қатысты Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және жариялау этикасы бойынша әлемдік тәжірибеде жалпы қабылданған ережелерге сүйену.

Келесі гуманитарлық ғылымдар саласындағы жаңа зерттеулерді қамту:

1. Әдебиеттану
2. Мәдениеттану

Құрметпен, «Керуен» журналының бас редакторы, филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі, М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының бас директоры (Алматы, Қазақстан) МАТЫДЖАНОВ Кенжесхан Ісләмжанұлы

Уважаемые читатели, коллеги, единомышленники, друзья!

Перед вами очередной номер научного журнала «**Керуен**».

Статьи журнала регистрируются в БД CrossRef и к каждой авторской статье обязательно присваивается DOI – цифровой идентификатор объекта, который используется для обеспечения цитирования, ссылки и выхода на электронные документы. Журнал индексируется Казахстанской базой цитирования (КазБЦ) АО «Национальный центр государственной научно-технической экспертизы» (НЦГНТЭ). Постепенно мы начинаем ориентировать авторов на подготовку публикаций по стандартам, принятым в изданиях, входящих в международные базы цитирований Web of Science и Scopus. Ранее уже были скорректированы требования к объему аннотации и ключевым словам.

В составе редакционной коллегии журнала представлены ведущие казахстанские и зарубежные ученые. Журнал следует политике информационной открытости и доступности публикаций авторов, статьи размещаются на сайте журнала на трех языках в полнотекстовом доступе.

Целью журнала является распространение научной информации и привлечение новых авторов. Журнал инициирует дискуссии по результатам новых достижений в области гуманитарных наук.

Задачи журнала:

Принимать оригинальные высококачественные научные статьи, ранее не опубликованные и не представленные для публикации в другом журнале.

Опирается на требования законодательства Республики Казахстан в отношении авторского права и общепринятые в мировой практике положения по публикационной этике.

Ориентироваться на охват публикаций по следующим специальностям в области гуманитарных наук.

1. Литературоведение
2. Культурология

С уважением и надеждой на сотрудничество, главный редактор «Керуен», доктор филологических наук, член-корреспондент НАН РК, генеральный директор Института литературы и искусства им. М.О. Ауэзова МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанович.

Dear readers, colleagues, associates, friends!

Here is the next issue of the scientific journal "Keruen".

Journal articles are registered in the CrossRef database and a DOI is necessarily assigned to each author's article - a digital object identifier that is used to provide citation, reference and output to electronic documents. The journal is indexed by the Kazakhstan Citation Database (KazCD) of the National Center for State Scientific and Technical Expertise JSC (NCSTE). Gradually, we begin to orient the authors to the preparation of publications according to the standards adopted in the editions included in the international citation databases Web of Science and Scopus. Previously, the requirements for the volume of the annotation and keywords have already been adjusted.

The editorial board of the journal includes leading Kazakhstani and foreign scientists. The journal follows the policy of information openness and accessibility of authors' publications; articles are posted on the journal's website in three languages in full-text access.

The purpose of the journal is to disseminate scientific information and attract new authors. The journal initiates discussions on the outcome of new advances in the humanities.

The tasks of the journal:

Accept original high quality scientific articles that have not been previously published or submitted for publication in another journal.

Rely on the requirements of the legislation of the Republic of Kazakhstan in relation to copyright and generally accepted in world practice provisions on publication ethics.

Focus on the coverage of publications in the following specialties: humanitarian sciences

1. Literary studies
2. Cultural studies

With respect and hope for cooperation, Editor-in-chief of "Keruen", Doctor of Philology, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, General Director of the M.O. Auezov Institute of Literature and Art MATYZHANOV Kenzhekhan Slyamzhanovich.

Islyambekova A.K.^{*1}, Ozdemir N.²

¹*M.O. Auezov Institute of Literature and Art, Kazakhstan, Almaty*

²*Hacettepe University, Turkey, Ankara*

E-mail: ¹akbota.yslambek@mail.com, ²nozdemir@hacettepe.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-0987-6247, 0000-0002-4881-5503

INFLUENCE AND FEATURES OF CHILDREN'S GAMES IN THE PROCESS OF PERSONAL DEVELOPMENT OF CHILDREN

Abstract. The scientific article examines the influence of Kazakh children's games on the process of personal development. The features and differences from other types of games were also analyzed. The opinions and views of Kazakhstani and foreign researchers expressed in connection with the folklore of children's games were taken into account. The article focuses on the benefits and place of games in the child's mind at the present stage.

The game helps to increase the attention (intellectual) abilities of the child and forms the physical form. The baby begins to feel and know the world around him from the moment he is in the womb. When a baby is born, lullabies are sung. Until adolescence, children play assik, namely games called "shildek", "kualaspak", and after growing up, they switch to games such as "baiga", "tai zharys". Therefore, Kazakh children's games occupy a special place in gaming folklore. Attention is also focused on various symbolic meanings of everyday life and pets.

The article describes the features of the gameplay, verbal games, and gestures. The factors of influence, benefits, and harm of Internet games on a child's thinking (psyche) are analyzed and conclusions are given.

Keywords. children's games, poetry game, development, symbolism, process, factor.

Introduction. It is obvious that the role and place of game folklore in the lives of humans is special. Our ancestors, who led a nomadic and semi-nomadic lifestyle in the steppe, followed the path of personal development of each of their children. It was the elements of the game that helped them. Ever since the baby is in the womb and then after birth, he/she grows up listening to "lullabies". Then, as children get older, their games tend to change. These processes are carried out before adolescence. The first observations about children's games were made by folklorists, ethnographers, culturologists, teachers, literary critics, and historians. For the first time, foreign scientists and researchers such as U. I. Huizinga, M. Bakhtin, M. N. Melnikov, F. S. Kapitsa, and T. M. Kolyadich expressed their views on children's games. They focused on the mental and physiological patterns of children's games. It has been proven that games are particularly important in the process of mental and physical development of a child. After all, children accept phenomena, situations, and events in life in different ways. And all of this is often perceived by the child as a game. However, in some cases, sharp and serious events do not distract the child's attention. Scientists studying domestic folklore and ethnography, history B. Tyumenayev, E. Sagyndykov, Sh. Ibraev, S. Kaskabasov, and K. Matyzhanov analyzed Kazakh children's games.

Before us, numerous scientists and researchers, travelers from Europe who went to the East, and members of research expeditions expressed their opinions about Kazakh chil-

dren's games. Such travelers as A. Yanushkevich, V. Rubruk, and E. Thomsen gave a lot of facts and observations about the upbringing of our children. At the same time, in the XIX century, I. Altynsarin, S. Kobeyev, A. Dibayev, and G. Potanin collected poems, misconceptions, "sanamak", and "kalamaks" related to the Kazakh children's folklore. Then S. Seifullin, I. Zhansugurov, M. Auezov, U. Turmanzhanov, M. Gabdullin, Sh. Akhmetov, M. Alimbayev, S. Kasimanov, and other researchers made their valuable contributions in researching this field (Altyn abdyra, 2007: 5).

Folklore scholar K. Matyzhanov describes in detail the aesthetic and modern format of the game and its relevance in society in his article "Game and Ritual – the most important means of social communication in human society." He said that "Today the game is moving away from the traditional ethno-cultural platform, moving towards cosmopolitan disorientation, artificiality, reflecting the socio-cultural situation, the system of relationships and values, and changes in human consciousness in the postmodern era" (Matyzhanov, 2021: 19). The main goal of the study of children's games is to identify the first steps to improve the child's abilities and prepare him for a great life through play.

In the spirituality and culture of humanity, children's games are as important as raising children. The influence and function of games on the development and maturation of Kazakh children have a great role. In this article, we will try to understand the essence of such multifaceted and complex scientific situations.

Materials and methods. The description of the research materials includes the educational and morale-building significance of Kazakh children's games in society. According to the raised hypothesis, a description of the activities and features of the child in the process of personal formation is given. The article presents a comparison of Kazakh children's games with other types of games and the state of influence of internet games on children's consciousness. At the same time, a structural and semantic analysis of intellectual games and attributes related to the game is carried out.

The result of the study. It is obvious that the worldview of each nation has its own noble values and features. It is the culture of the people that determines the National Code, Genesis, ethno-pedagogy, ethno-psychology, folklore, and culture. One aspect of the culture, not to mention the other, is imbued with children's games.

Based on the results of the study, we can consider the study of children's folklore itself divided into two groups: the period before the XIX century and the period after the October Revolution (Ibraev, 2009: 64-65). We talked about this above. Therefore, it was necessary to systematize and provide descriptions and explanations for individual games.

In this article, we have divided Kazakh children's games into two parts. The first of them was "games-poems", the second-"games based on movement" (physical). After that, we talked about its rules, main figures, attributes, and participants. We said that for the game to be more interesting, we needed a variety of them. Most often, Kazakh children are closer to the environment. That is the reason for the abundance of games related to domestic animals (namely sheep, horses, cows, camels).

Now the era of the internet is going on. The world is on the verge of a period of globalization. At the same time, various games on the internet obviously do affect the child's psyche. This aspect was also briefly discussed in the article.

Analysis. In general, the opinions of domestic and foreign researchers about children's games do not coincide. In some cases, opinions are closer, but in others they are contradictory.

Folklorist K. Matyzhanov partially divides the children's folklore itself into "folklore of alpeshteu (lullaby)". Here is a vivid example of our words: here is the excerpt of a lullaby dedicated to the soothing of children with its English translation.

Rockabye, my baby. Rockabye.
As I sing you my lullaby,
So many verses come to mind.
I hope you have a golden urinal.
I hope you have a silver potty.
When you were born,
For this, my heart was gladdened.
I hope you find helpers wherever you go.
May God bless you if you are alone.

May God answer all your prayers! (Translated from Kazakh language) (Babalar Sozi, 2011:42).

It has long been customary to sing "lullabies" and "alpeshteu" to Kazakh children. This has its own semantics. In other words, from the moment of opening the world, the child is preparing for a great life. In this song, such lines as "Aldi-aldi" and "When you were born, for this my heart was gladdened," are performed. Then, when we delve deeper into the meaning, we see that through the poems-games, the child is hushed with a good desire to express the joy of parents, who they hope will grow into an adult with a kind soul. In this regard, a traveler named E. S. Wolson, who traveled to the Kazakh steppe, notices this world in the way of life of the local population. Thus, he wrote that the Kazakh child grows up freely, that the breastfeeding children swing on a camel during the crossing, and that they ride on a horse after getting older (Babalar Sozi, 2011: 16). We can see that such seemingly simple scenes were recorded and scripted in a letter without ignoring the attention of foreign travelers. Therefore, from the moment the child is in the cradle, we can see that word games are used in verse.

"Togyzkumalak" is a game that has its own characteristics that directly affect the development of Kazakh children's attention. This is the closest game to the Kazakh people, whose lives are associated with animal husbandry. Our ancestors understood that by developing the mind of a child, they would increase his or her intellectual abilities. To do so, they needed simple attributes. They took a board, divided into equal sides, on which there were two large kazans (holes or sections), 18 smaller holes (called as otau), and 162 stones (originally kumalak – dried sheep pellets). That's where you need to think. To win the game, you would need to gain 82 stones (more than a half of all stones). The most important thing is that you do not make a mistake in the calculations, otherwise you must deal with a trap your opponent has left on your side. This game has simple rules. Only two people can play at the same time. In this game, mental work is highly valued. It does not require much physical activity.

"Togyzkumalak" is an intellectual game. Therefore, this game was played with great interest by some outstanding Kazakh people. Among them are Sh.Ualikhanov, I. Altynsarin,

A. Kunanbayuly, M. Auezov, K. Kuanysbayev (Olzhayuly, 2021). The Kazakh intelligentsia of the nineteenth and twentieth centuries believed that every stone of the Great Steppe, including dried kumalaks (sheep droppings), was important. Therefore, we should praise the National Games, which have been an integral part of the culture of the Steppe for many centuries, play them in our modern times and pass them on to the next generations.

Historian K. Zabayuly notes that togyzkumalak has a direct influence on the development of the child's mental abilities and attention and thus is no less important than chess, which is often called the "king of games" (Zabayuly, 2021).

From the very beginning of our research, what we call "poetry-games" and "word games" are the same concept. Kazakh children grew up with a good knowledge of proverbs, sayings, riddles, and tongue twisters. There are phrases like "playing with your thoughts" among the people. The game is based on a combination of words and thoughts.

Children's rhyme (counting fingers)

Finger, finger, oh finger,

Toss some grains for your chicks,

Toss some millet for your chickens,

A thumb (chief finger),

Index finger (mother duck),

Middle finger (middle poplar),

Ring finger (jingle tube),

Little finger (little baby),

You get up and go to your sheep!

You, get up and go to your lambs!

You, get up and go to your horses!

You, get up and go to your cows!

You, get up and go to your camels!

Aia don't worry,

Lick the bottom of the cauldron,

And just lie at home,

There you will have a kurt (dried salty cheese).

There you will have butter,

There you will have sour milk.

Tickle, tickle, tickle...(Translated from Kazakh language) (Babalar sozi, 2011: 184-185).

We have already clarified that word games are mentioned above. This game is also called "Kuyrmash" in some sources. However, the ultimate meaning is the same. Here, as the name suggests, all the "five fingers" are named. Since the Kazakh boy grew up close to four such animals as "sheep", "lamb", "cow", "horse", and "camel", they are also considered an element of the game. Moreover, despite it being called a word game, all hands, wrists, and fingers are activated. Therefore, there is every reason to state that physical action exists within this game. Also, at the end of the text of the poem, the words "tickle, tickle!" are used. This means that someone will suddenly start tickling a child when he/she finishes the game. Thus, everyone will have fun. Therefore, the child's consciousness will be able to learn about the environment, get involved in work early, learn the value of

everything, learn to count, speak, and remember these rhymes correctly. Public figure Z. Akhmetova emphasized this in her book "Kuretamyр". It was called "tilustartar" a game that helps toddlers learn to talk (Akhmetova, 2018:140). When the child sees it, he/she wants "to play it again". In this regard, we see that the Kazakh people gave their children mental and physical education in the form of a game, combining words and deeds.

Today, we refer to the modern appearance of Kazakh children's games – Internet games. Without going far, you can find an electronic version of our national games: togyzkumalak, checkers, and asyk. In terms of quality, it is not comparable to the Internet games of foreign countries. The digital format has its advantages and disadvantages. (Obuo A., Justina A., 2022: 12)

The advantage is that today's children are naturally prone to new technologies. He is fluent in the language of smartphones and gadgets. It will not be difficult for them to visit various sites and download the necessary games. Recently, too many smart minds have been called by the term "prodigy". Perhaps this is a requirement of the time. We left this side for a time.

The disadvantage is that now it is necessary to protect the child from all sorts of things. A crowd of shooting games poisons the consciousness of the child. It is obvious that if the child is not kept under supervision, there is a risk of mental disorders and a negative path.

The Kazakh was critical of each of his sons. He paid special attention to the fact that his son grew up to be a conscientious, friendly, and caring citizen of the country. Academician M. Auezov says: "If you wish your nation to succeed, you need to start from the cradle." In the analysis section of the article, we discussed the development of intellectual abilities and mental and physical maturity as a child, starting with the lullaby, and the impact of the internet on the child. We tried to prove that the game is involved in all this.

Conclusion. In the course of the study, not only the influence and features of Kazakh children's games in the process of personal development were studied, but also the importance of these factors for the intellectual, mental, and physical development of the child, the formation of a strong citizen in the future life was determined.

If there was no game in a child's life, it would be as if the world had fallen into darkness. In addition, a special factor that improves the child's sweet actions and behavior is the game. For adults and teenagers, they develop the game specifically for the same purpose, for the implementation of the intended game, and for children, it is a skill that is repeated daily. This aspect was analyzed and summarized in the article.

There is no command over the game. Especially in a children's game, you can't command, direct, or fight others. The game is a platform for freedom, the Dutch cultural critic Johan Huizinga said in his work "Homa Ludens" (Huizinga, 2011:14). In order to comfort the crying child again, the adults resort to various manipulations; they try to act like a cat or a camel, or even let him/her ride on their back like a horse. All this refers to the actions of each parent, brother, and sister of the child, which do not follow the special rules of the game elements.

It was noted that the influence and features of Kazakh children's games in the process of personal development include intellectual games, word games, counting, parallel use of games of action and poetry. In addition, according to the national mentality, such criteria

as training a child to work, preparation for future life, proximity to the environment, and awareness of the dignity of cattle were analyzed. Also, the benefits and harms of internet games in the modern digital format for the child's psyche were revealed. We tried to reveal the National Genesis, a component of Kazakh folklore, children's folklore, including the national code in game folklore.

It is undeniable that children's games play a special role in the upbringing of children, especially in the development of their thinking and character formation. (Kazakh tongue twisters, 2013: 96).

The subtleties of children's games, pedagogical, educational, and motivational aspects, Genesis, and benefits to society are still being studied from a scientific point of view.

Information about financing. Written within the framework of the grant project AR08856460 "Games of the Great Steppe (Game folklore): The activity of national games as a unique cultural phenomenon in the revival of public consciousness, funded by the committee of Science of the Ministry of education and science of the Republic of Kazakhstan.

Ислямбекова А.К.^{*1}, Оздемир Н.²

¹М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты, Қазақстан, Алматы

²Хаджеттепе университеті, Түркия, Анкара

E-mail: ¹akbota.yslambek@mail.com, ²nozdemir@hacettepe.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-0987-6247, 0000-0002-4881-5503

Балалар ойындарының тұлғалық даму үдерісіндегі әсері және ерекшеліктері

Аңдатпа. Ғылыми мақалада қазақ балалар ойындарының тұлғалық даму үдерісіндегі тигізер әсері қарастырылды. Сонымен қатар басқа ойын түрлерінен ерекшелігі мен айырмашылықтары талданды. Балалар ойындары фольклорына байланысты айтылған қазақстандық және шетелдік зерттеушілер мен ғалымдардың пайымдаулары мен пікірлері ескерілді. Мақалада бала санасындағы ойындардың қазіргі таңдағы алар орны мен берер пайдасына басымдық берілді.

Ойын баланың зейіндік (интеллектуалдық) қабілетінің артуына ықпал етіп, дене бітімін физикалық тұрғыда қалыптастырады. Сәби анасының құрсағында біткен сәттен бастап, айналаны сезіп біле бастайды. Дүниеге келген шақта, «бесік жыры», «әлди» сынды уату-жұбату ойын-өлеңдері айтылады. Бозбалалық шаққа дейін «асық ойыны», «шілдек», «қуаласпақ», жетіле келе «бәйге», «тай жарыс» сияқты ойындармен ойнап өседі. Сондықтан да ойындық фольклорда оның ішінде қазақ балалар ойындарының орны ерекше саналады. Сондай-ақ айналадағы тіршіліктің және төрт түліктің де әртүрлі символикалық мән-маңызына екпін беріледі.

Мақалада ойынның ойналу процесіне, сөз ойындары мен қимыл-әрекеттің ерекшеліктері баяндалады. Ғаламтор ойындарының баланың ой-санасына (психикасына) әсер ету факторы, пайдасы мен зияны төңірегінде сараптама жасалып, ой тұжырымдар келтіріледі.

Кілт сөздер: балалар ойындары, ойын-өлеңдер, даму, символика, процесс, фактор.

Ислямбекова А.К.^{*1}, Оздемир Н.²

¹Институт литературы и искусства имени М.О.Ауэзова, Казахстан Алматы,

²Университет Хаджеттепе, Түркия, Анкара

E-mail: ¹akbota.yslambek@mail.com, ²nozdemir@hacettepe.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-0987-6247, 0000-0002-4881-5503

Влияние и особенности детских игр в процессе личностного развития детей

Аннотация. В научной статье рассмотрено влияние казахских детских игр на процесс личностного развития. Также были проанализированы их особенности и отличия от других видов игр. Были учтены суждения и мнения казахстанских и зарубежных исследователей, ученых, высказанные в связи с фоль-

клором детских игр. В статье сделан акцент на пользу и место игр в сознании ребенка на современном этапе.

Игра способствует повышению внимания (интеллектуальных) способностей ребенка, формирует физическую форму. Малыш начинает чувствовать и познавать окружающий мир с того момента, как оказывается в утробе матери. При рождении малыша поются колыбельные песни. До юношеского возраста дети играют в асык, а именно в игры под названием «шилдек», «куаласпак», а повзрослев уже переходят в такие игры как «байга», «тай жарыс». Поэтому особое место в игровом фольклоре занимают казахские детские игры. Также акцентируется внимание на различных символических значениях повседневной жизни и домашних животных.

В статье рассказывается об особенностях игрового процесса, словесных играх и жестах. Анализируются факторы воздействия, польза и вред интернет-игр на мышление (психику) ребенка, приводятся выводы.

Ключевые слова: детские игры, игра-стихи, развитие, символика, процесс, фактор.

Информация об авторах:

Ислямбекова Акбота Кайратовна, научный сотрудник Института литературы и искусства им. М.О.Ауэзова, магистр социальных наук, PhD докторант. akbota.yslambek@mail.com ORCID ID: 0000-0003-0987-6247.

Оздемир Неби, PhD доктор, профессор университета Хаджеттене, Анкара, Турция. nozdemir@hacettepe.edu.tr

References:

Askar O. Altyn abdyra. (2007) [Golden chest]. – Almaty. Balausa, 2007. – 496 p. ISBN 9965-672-53-9 (In Kaz).

Akhmetova 3. Kuretamyr (2018). [The Spine] – Almaty, Polygraph Combine. – 208 p. ISBN 978-601-06-4746-6 (In Kaz).

Babalar Sozi: Zhuztomdyk (2011) [The word of the ancestors: A hundred volumes. – Vol.72: Children's Folklore]. – Astana: Folio. – 440 p. ISBN 978-601-271-076-2 (In Kaz).

Zabayuly K. «Togyzkumalak» oiyynyn tort myn zhyldyk tarihy bar... [The game "Togyzkumalak" has a four-thousand-year history...] <https://e-history.kz/kz/news/show/32700/> (In Kaz).

Kazakh zhanyltpashтары (2013) [Kazakh tongue twisters] / Compiled by Nuralieva Zh. – Almaty. Balausa. – 96 p. ISBN 978-9965-672-85-9 (In Kaz).

Matyghanov K. S. (2021) Oiyyn zhane rasim (ritual) – adamzat kogamynyn asa manyzdy aleumettik karymkatynas kuraly [Game and ritual (ritual) – the most important social means of communication of human society] // Keruen 72. – №3 – (2021). <https://doi.org/10.53871/2078-8134.2021.3-01> (In Kaz).

Olzhayuly Y. Ulitky oiyndar – halyktyн ruhani kazynasy [National Games are the spiritual heritage of the people] (2017) // <https://e-history.kz/kz/news/show/33032/> (In Kaz).

Huizinga J. Homa Ludens (2011) – St. Petersburg. Ivan Limbakh Publishing House. – 416 p. ISBN 978-5-89059-168-5. (In Rus).

Ibraev Sh . Bastau. Kazakh halkynyn folklorы turaly zertteuler (2009) [Beginning. Studies of folklore of the Kazakh people]. – Almaty. Publishing House. – 160 p. ISBN 978-601-80914-7-5 (In Kaz).

Obuo A., Justina A. (2022) Examining the Use of Folk Resources for Creative Arts Education in Ghana's Basic Schools // International Journal of Education and the Arts. – No.23, P.1-27. DOI 10.26209/ijea23n4 (In Eng).

Әдебиеттер:

Асқар О. Алтын абдыра. – Алматы. Балауса, 2007. – 496 б. ISBN 9965-672-53-9 (қаз).

Ахметова 3. Күретамыр. – Алматы, Полиграфкомбинат, 2018. – 208 б. ISBN 978-601-06-4746-6 (қаз).

Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Астана: Фолиант, 2011. Т.72: Балалар фольклоры. – 440 б. ISBN 978-601-271-076-2 (қаз).

Забайұлы Қ. «Тоғызқұмалақ» ойынының төрт мың жылдық тарихы бар... // <https://e-history.kz/kz/news/show/32700/> (қаз).

Қазақ жаңылтпаштары. / Құрастырған Нұралиева Ж. – Алматы. Балауса, 2013. – 96 б. ISBN 978-9965-672-85-9 (қаз).

Матыжанов К.С. Ойын мен рәсім (ритуал) – адамзат қоғамының аса маңызды әлеуметтік қарым-қатынас құралы // Керуен. 72. – №3 – (2021). <https://doi.org/10.53871/2078-8134.2021.3-01> (қаз).

Олжайұлы Ы. Ұлттық ойындар – халықтың рухани қазынасы. // <https://e-history.kz/kz/news/show/33032/> (қаз).

Хейзинга Й. Нона Ludens – Санкт-Петербург. Иван Лимбаха баспасы, 2011. – 416 б. ISBN 978-5-89059-168-5. (орыс).

Ыбыраев Ш. Бастау. Қазақ халқының фольклоры туралы зерттеулер. – Алматы. Баспалар үйі, 2009. – 160 б. ISBN 978-601-80914-7-5 (қаз).

Обуо А., Джустина А. (2022) Гананың негізгі мектептерінде шығармашылық өнерді оқыту үшін фольклорлық ресурстарды пайдалануды зерттеу // International Journal of Education and the Arts. – No.23, P.1-27. DOI 10.26209/ijea23n4 (ағылш).

Литература:

Аскар О. Золотая абдыра. – Алматы. Балауса, 2007. – 496 б. ISBN 9965-672-53-9 (қаз).

Ахметова З. Куретамыр. – Алматы, Полиграфкомбинат, 2018. – 208 б. ISBN 978-601-06-4746-6 (қаз).

Слово предков: Стотомник. – Астана: Фолиант, 2011. – Т.72: Детский фольклор. – 440 с. ISBN 978-601-271-076-2 (қаз).

Забайұлы К. Игра «Тоғызқумалак» имеет четырехтысячелетнюю историю...» <https://e-history.kz/kz/news/show/32700/> (қаз).

Казахские скороговорки / Составитель Нуралиева Ж. – Алматы. Балауса, 2013. – 96с. ISBN 978-9965-672-85-9 (қаз).

Матыжанов К. С. Игра и ритуал (ритуал) – важнейшее социальное средство общения человеческого общества // Керуен 72. – №3 – (2021). <https://doi.org/10.53871/2078-8134.2021.3-01> (қаз).

Олжайұлы Ы. Национальные игры – духовное достояние народа. // <https://e-history.kz/kz/news/show/33032/> (қаз).

Хейзинга Й. Нона Ludens – Санкт-Петербург. Издательство Иван Лимбаха, 2011. – 416 с. ISBN 978-5-89059-168-5. (рус).

Ибраев Ш. Начало. Исследования фольклора казахского народа. – Алматы. Дом издательств, 2009. – 160 с. ISBN 978-601-80914-7-5 (қаз).

Обуо А., Джустина А. (2022) Изучение использования народных ресурсов для обучения творческому искусству в базовых школах Ганы // International Journal of Education and the Arts. – No.23, Стр.1-27. DOI 10.26209/ijea23n4 (англ.)